

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від “27” вересня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна робота в громаді
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді» – оволодіння студентами основами знань про діяльність громад, їх правових засад, використання ресурсів для їх розвитку, стратегій і тактик діяльності соціальних працівників у громаді, забезпечення партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.

Завдання курсу спрямовані на:

- оволодіння студентами знаннями сутності «громада», «територіальна громада», «карта громади» та «ресурси громади» організаційних основ соціальної роботи в громаді в різних державах за кордоном, особливостей системи соціального забезпечення та методики її здійснення; вміння використовувати методи та форми соціальної роботи з різними групами населення: розробляти соціальні проекти, налагоджувати партнерство в громаді.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності

ЗК І. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації осіб у сучасному суспільстві.

СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

Програмні результати навчання

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН 18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів осіб та сімей.

РН-19 Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сучасні підходи до розуміння громади	Розуміти сутність поняття громади, вміти охарактеризувати соціологічний, політико-правовий та соціально-педагогічний підходи до трактування громади. Знати типи громад і вміти їх характеризувати	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, відповіді на запитання.
2.	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді	Усвідомлювати роль громади в історичному аспекті; знати соціальні аспекти діяльності українських братств як православних громад. Знати особливості сільських громад як інститутів соціальної підтримки незахищених груп населення. Усвідомлювати роль громадських організацій в організації соціальної роботи з населенням. Знати особливості організації соціальної роботи з різними категоріями населення в територіальних громадах на сучасному етапі розвитку українського суспільства	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання; обговорити на семінарі.
3.	Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	Вміти аналізувати концепції соціальної роботи в громаді. Знати принципи організації соціальної роботи в громаді. Розкривати сучасні моделі практичної соціальної роботи в громаді, їх змістові компоненти. Здатність використовувати методи вивчення проблемно-потребового поля членів громади; використовувати технологічні етапи здійснення їх підтримки, стратегії і тактики діяльності соціальних працівників в громаді.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

4.	Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	Усвідомлювати значення ресурсів як необхідної умови забезпечення діяльності в громаді. Вміти характеризувати різновиди ресурсів соціальної роботи в громаді (природні, матеріальні, людські, інституційні, інформаційні). Здатність використовувати зовнішні та внутрішні ресурси в організації соціальної роботи на рівні громади.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
5.	Розробка і впровадження соціальних проєктів на локальному рівні	Розуміти сутність соціального проєкту; знати його різновиди. Знати етапи розроблення соціального проєкту в громаді; особливості його реалізації. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку соціальних проєктів у територіальній громаді.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання; обговорити на семінарі.
6.	Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади	Усвідомлювати сутність партнерства у соціальній роботі. Знання моделей партнерства у межах територіальної громади; механізмів функціонування взаємодії між державними, громадськими організаціями та бізнесовими структурами у громаді. Усвідомлювати роль засобів масової інформації у забезпеченні та підтримці партнерства в межах громади.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

7.	Соціальна підтримка різних категорій населення в закладах соціального спрямування в територіальній громаді.	Знати специфіку закладів соціального спрямування в громадах. Здатність впроваджувати нові технології соціальної роботи за місцем проживання. Здатність співпрацювати з бізнес-структурами для соціальної підтримки вразливих категорій населення у громаді.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
8.	Соціальна робота у громаді в європейських країнах.	Знати особливості соціальної роботи в громадах європейських країн; уміти розкривати діяльність інноваційних інституцій та реалізацію різних форм соціальної роботи в громаді в окремих європейських країнах.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
9.	Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах Америки та Канади	Знати типи соціальних служб у громадах Америки та Канади; зміст та форми роботи громадських центрів (Community Centers) в Америці та Канаді; сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади; особливості соціокультурної анімації в культурно-дозвіллевих центрах.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Контрольна робота	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю - екзамен. Максимальна оцінка - 100 балів, з них: 50 балів за екзамен; 25 балів - поточне оцінювання; 20 балів - за контрольну роботу; 5 балів - самостійну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Семінарськ і заняття	Максимальна оцінка - 25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: <i>Основна</i>	
1. Безпалько О. Соціальна робота в громаді. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.	
2. Кияниця З., Петрочко Ж. Соціальна робота з вразливими сім'ями та	

дітьми: посіб. у 2 ч. Ч. 1. Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ: Обнова Компані. 2017. 256 с.	
3. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг : навч. посіб. / [Г. А. Борщ та ін.] Київ, 2017. 107 с.	
4. Семігіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с.	
5. Слезанська Г. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи : монографія / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТИПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.	
<i>Додаткова</i>	
1. Батанов О. Розвиток конституційного законодавства про статус територіальних громад в Україні: доктринальні та прикладні аспекти. Віче. 2015. № 12. С. 18-22.	
2. Бичук І., Сокол М. Соціальна робота в громаді: методичні рекомендації з дисципліни. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 36 с.	

3. Біль М., Гринчишин І. Людський потенціал територіальної громади в контексті забезпеченні її спроможності. *Теорія і практика управління в умовах суспільних викликів і трансформацій: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (06 червня 2019 р.)*. Львів: Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2019. С. 124.
4. Кучер Г. Інновації соціальної роботи в громаді із сім'ями, що опинилися у складних життєвих обставинах. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 82, том 2. С. 207-212.
5. Лях Т., Спіріна Т., Клішевич Н. Соціальна профілактика сімейного неблагополуччя в територіальній громаді. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (2). С. 245-255. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2,5>
6. Палатна Д. Розвиток соціальної сфери у сучасних територіальних громадах. *Social Work and Education*. 2022. №9(1). С. 75-88. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.6>
7. Семігіна Т., Лиховид Д. «Громада» чи «спільнота»? (інтерпретації феномена громади сучасними науковцями). *Нова парадигма*. 2014. Вип. 123. С. 186-195. URL: <http://bit.ly/1НАНо0М>
8. Слозанська Г. І. Діяльність фахівця із соціальної роботи з надання соціальних послуг населенню у територіальній громаді. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2016. № 12. С. 113-119.
9. Слозанська Г. Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в об'єднаній територіальній громаді. *Молодь і ринок: щомісячний науково педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2017. №2 (145). С. 68- 74.
10. Слозанська Г., Поліщук В. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку. *Social work and education*. 2019. Вип. 6. №4. С. 390-407.
11. Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації / уклад. Т. Петренко. Київ : НАУ, 2013. 52 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Протас Оксана Любомирівна
Контактна інформація викладача	+380997429808 oksana.protas@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannianove2.pdf</p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannianove2.pdf</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannianove2.pdf</p>

Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://innv.pnu.edii.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalnaosvita.pdf
--------------------	---

Викладач

Протас О.Л.